

Megamorfose

Als een programma dat je iedere werkdag gebruikt er opeens anders uit ziet, is dat even schrikken. In het geval van WaveLab Pro 9 kan ik gelukkig zonder aarzeling zeggen dat de metamorfose een grote verbetering is.

door Wessel Oltheten > wessel@interface.nl

WaveLab werd er eerlijk gezegd de laatste paar updates niet overzichtelijker op. Het voelde alsof het pakket uit zijn jasje aan het groeien was, waardoor bijvoorbeeld verschillende programmavensters nodig waren voor verschillende taken. Eén om individuele clips te bewerken, één om een montage te maken, één voor batch processing, enzovoorts. Bovendien was het gereedschap dat je nodig had voor verschillende bewerkingen in minuscule icoontjes rondom het centrale venster geordend; op zich geen gekke gedachte, maar het waren er zo veel dat deze manier van ordening niet makkelijk meer 'in je hoofd paste', althans niet in het mijne.

WaveLab nodigde daardoor minder uit tot het intuïtief ontdekken van het pakket: ik deed er mee wat ik wilde doen, en daar bleef het dan ook bij. Om die reden bleef ik voor editing vaker dan strikt noodzakelijk

was heen en weer schakelen met Cubase; WaveLab kan al die handelingen ook uitvoeren, maar ik wist ze gewoon minder snel te vinden. Steinberg heeft dit ook begrepen, en met de nieuwe versie 9 heeft WaveLab Pro (en het goedkopere WaveLab Elements ook, trouwens) een gebruikersinterface die recht moet doen aan de grote functionaliteit die het pakket te bieden heeft.

Een venster

De voornaamste verandering is dat je nu alles vanuit één programmavenster kunt regelen, en dat dit venster zich aanpast aan de taak waar je op dat moment mee bezig bent. Al het gereedschap is ondergebracht in een centrale balk, die met tabbladen is gecategoriseerd. Hierdoor kun je veel sneller de benodigde functies vinden, mede doordat de tabbladen mee schakelen naar de meest logische pagina als je bijvoorbeeld van de audio editor naar de batch processor gaat. Het doet denken

INFO

- **prijs incl.:** WaveLab Pro 9: € 589,- (boxed of download) Update vanaf WaveLab 8.5: € 102,- Update vanaf WaveLab 8: € 152,- WaveLab Elements 9: € 99,99
- **distributie:** Steinberg Media Technologies GmbH
- **internet:** www.steinberg.net

aan hoe sommige tekstverwerkers of grafische editors hun gereedschap hebben geordend.

Het is daarnaast mogelijk om veel verschillende bestanden en taken tegelijk open te hebben, en die te organiseren in zogenaamde file groups. Zo kun je bijvoorbeeld alle losse audiofiles en een bijbehorende montage allemaal in dezelfde file group openen, waardoor je alle onderdelen van een project bij de hand hebt, terwijl je in andere file groups hetzelfde doet voor andere projecten. Het is zelfs mogelijk om de audio van een of meerdere file groups in één keer te renderen met de nieuwe multi-optie. Je kunt dan bijvoorbeeld van meerdere cd-masters alle losse tracks in één keer exporteren als mp3's. Maar ook binnen een file group kun je bijvoorbeeld alle audio exporteren als nieuwe bestanden in een bestandstype naar keuze. Montage

Als je meerdere audiomontages tegelijk wilt openen (bijvoorbeeld om twee masteringprojecten met elkaar te vergelijken), is

het verstandig je klankbewerkingen niet in de gemeenschappelijke mastersectie te doen, maar op de uitgangen van de montage. De gemeenschappelijke mastersectie kun je dan alleen voor dithering en eventueel samplerateconversie en limiting als beveiliging tegen clipping gebruiken. Op die manier kun je makkelijk verschillende masteringprojecten met elkaar vergelijken of in één keer exporteren.

Het enige nadeel aan die werkwijze is dat WaveLabs smart bypass-functie (waarmee je automatisch op gelijke luidheid het effect van je bewerkingen kunt vergelijken) alleen werkt op de mastersectie. Dit kun je opvangen door je bewerkingen in eerste instantie te doen op de mastersectie, en vervolgens de plug-inketen te verplaatsen naar de montage-uitgang, een audiospoor, of naar een individuele clip. Bijkomend voordeel is dat de gebruikte processing dan ook in de montage is opgeslagen; anders zou je een losse mastersectie-preset moeten opslaan voor elk project.

Stereo routing

WaveLab heeft een nieuwe flexibel in te delen kanaalstructuur voor bewerkingen op de mastersectie of binnen audiomontages. Die structuur maakt het mogelijk om plug-ins alleen op links, rechts, mid of side te gebruiken (ook als ze dat niet zelf ondersteunen) en zelfs om het bewerkte kanaal in gelijke mate terug te laten komen op links en rechts (send/return-configuratie). Een functie om stereo te bewerken en te mengen met het origineel (parallele processing) heb je alleen wanneer je een effect op een individuele clip gebruikt. In dat geval kun je ook de hoeveelheid bewerking automatiseren met een aan de betreffende clip gekoppelde curve.

Op een spoor, montage of in de mastersectie moet je parallele bewerking op een andere manier oplossen, en kun je ook geen automatisering gebruiken. Automatisering is hier overigens een groot woord: goed beschouwd kun je alleen de wet/dry-balans automatiseren, en geen plug-in-instellingen. Ik stel me voor dat dit in de toekomst nog

Een nieuwe gebruikersinterface, die recht moet doen aan de grote functionaliteit die het pakket te bieden heeft

SPECIFICATIES

- multitrack software audio editor voor Mac en pc
- **Nieuwe features**
- MasterRig plug-in suite met m/s-support, equalizer, dynamic eq, compressor, limiter, saturator en imager
- single window interface met tabs en ribbon
- m/s-ondersteuning
- 12 effectslots
- verbeterde metering
- integratie met Cubase en Nuendo
- SoX Resampler, Codec Checker, Multiband Expander en Multiband Envelope Shaper
- nieuwe project manager
- file group-systeem
- clip-based send effect automation
- meer renderingopties

zal worden uitgebreid, want met name eq-hoeveelheden en compressor-thresholds wil je tijdens mastering nog wel eens automatiseren.

De mogelijkheden voor m/s-bewerking zijn overigens breder doorgevoerd dan alleen in de plug-in-routing: je kunt nu ook in de audio editor de golfvormweergave op m/s schakelen, en bijvoorbeeld spectrale bewerkingen alleen op het m- of s-kanaal doen. Daarnaast heeft de monitorsectie nu ook opties om alleen het m- of s-gedeelte van de audio te beluisteren.

Dubbelop

Steinberg zet met deze update stevig in op de plug-ins die je met WaveLab meegeleverd krijgt. De opvallendste nieuwkomer is MasterRig, een 'plug-inmoederschap' waar je verschillende modules in een volgorde naar keuze kunt toevoegen. Je kunt kiezen uit een 8-bands eq, een 4-bands dynamische eq, multibandcompressor, multiband m/s-matrix, multiband saturator en een limiter.

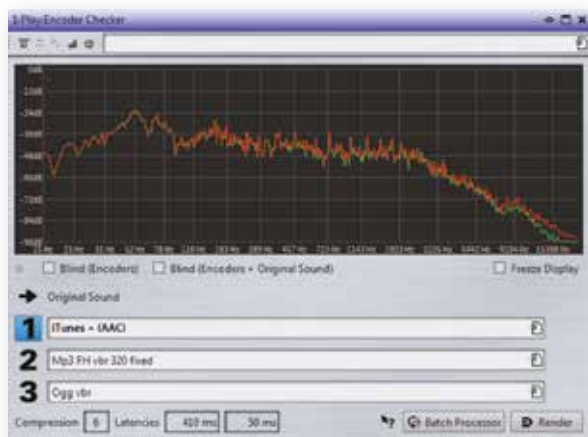
De vergelijking qua opzet met Izotope's Ozone is onvermijdelijk, want MasterRig lijkt daar haast een letterlijke kopie van te zijn. Alleen als ik de vergelijking doortrek naar de klank, volledigheid qua functies en het gebruiksgemak, dan haalt MasterRig het niet naast standalone producten van

bijvoorbeeld Izotope of Fabfilter. Het is er overduidelijk op geïnspireerd en bevat zeker een aantal heel prettige functies, (de manier waarop parameter-linking in multiband mode werkt, bijvoorbeeld) maar het haalt het niet qua klank en instelmogelijkheden vergeleken met de concurrentie. Voor een beginner is het zeker een welkome toevoeging, maar door de wol geverfde gebruikers zullen vermoedelijk hun bestaande gereedschap blijven gebruiken.

Eenzelfde soort reservering heb ik bij de nieuwe Multiband Envelope Shaper. Die werkt helaas niet onafhankelijk van het signaalniveau, zoals een 'echte transient designer', maar is in feite gewoon een multiband expander met de gebruikelijke thresholds. Dat is leuk en soms bruikbaar, maar het haalt het simpelweg niet tegenover de concurrentie. Eigenlijk is de Envelope Shaper haast hetzelfde als de (tevens nieuwe) Multiband Expander, alleen met een andere interface. Ik zou het verstandiger vinden als Steinberg dit soort wielen niet opnieuw probeert uit te vinden, maar gewoon een deal sluit met een fabrikant die hier echt vooruitstrevend in is (zoals ze bijvoorbeeld ook hebben gedaan met de Sonnox restauratieplug-ins). Nu is WaveLab niet duurder geworden dan voorheen, dus goed beschouwd zijn de nieuwe plug-ins een cadeautje; leuk voor wie ze van pas komen.

>> Er zijn nog meer van die cadeautjes, waarvan met name de nieuwe Resampler (een samplerate-converter) en Codec Checker meteen aanspreken. Resampler gebruikt een nieuw algoritme (SoX) dat erg goed klinkt. Voorheen gebruikte ik nog losse software om bestanden te converteren, vanwege de hoorbaar betere klank, maar nu is de meegeleverde conversie in WaveLab echt van topniveau. En doordat de Resampler ook realtime als plug-in kan werken, kun je snel audio in verschillende samplerates achter elkaar afspelen zonder je hardwareklok aan te hoeven passen. De Codec Checker is een plug-in waarmee je drie verschillende codecs met elkaar kunt vergelijken. Je kunt zo gemakkelijk horen wat het effect is van een andere bitrate of een ander type codec, en je kunt bijvoorbeeld op voorhand al horen of de encoder zal vervormen doordat je er te hoge piekniveaus

doorheen stuurt. Voor een mastering-engineer die audio moet afleveren voor online distributie – in feite zo'n beetje elke mastering-engineer – is dit een enorm efficiënte manier om te testen of de master de te verwachten encoding goed doorstaat. Ik kan hierdoor bijvoorbeeld makkelijk horen dat het zin heeft om een master niet op 0dBFS te laten pieken, maar bijvoorbeeld op -1dBFS: de codecs vervormen dan beduidend minder. De codecs zelf hebben ook een bescheiden upgrade gehad, waardoor WaveLab nu ook mp3 en aac in surround kan exporteren.

Brug

WaveLab heeft een aantal bijzondere functies die niet in elk daw aanwezig zijn, ook niet in Steinberg's eigen Cubase en Nuendo. Om bijvoorbeeld van WaveLab's spectrum editor, luideheidsnormaliser of sample editor gebruik te maken in je daw, moest je daarom bestanden exporteren, bewerken en opnieuw importeren. Die workflow is tijdrovend, en daarom week ik uit naar een programma als Izotope RX voor spectrum-editing: dat biedt rechtstreekse integratie met je daw.

In de laatste versie van Cubase (en in een nog te verschijnen update van Nuendo) wordt het mogelijk om een clip rechtstreeks in WaveLab te openen, te bewerken en het resultaat automatisch weer in de sessie te gebruiken. Dit maakt de integratie met WaveLab een stuk hechter, en andersom heeft WaveLab een knop gekregen om automatisch het Cubase-project te openen dat verantwoordelijk was voor het exporteren van een bepaalde mix. Zo kun je nog snel

een aanpassing doen in het project en een nieuwe versie exporteren als dat nodig is.

Conclusie

Steinberg presenteert deze update als een grote vooruitgang in workflow en klankbewerking. Dat eerste is zonder meer waar, en is alleen al het bedrag van de update waard. Dat is maar goed ook, want hoewel de bijgeleverde nieuwe plug-ins zeker niet slecht zijn, zal de gemiddelde mastering-engineer vaak beter gereedschap in huis hebben. Persoonlijk ben ik blij met de nieuwe samplerate-converter, de Codec Checker en vooral met de nieuwe interface. Ik vind het erg netjes dat het programma bij installatie vraagt of het mijn vertrouwde instellingen uit WaveLab 8 moet overnemen. Vanuit dat startpunt kan ik in een handomdraai een werkomgeving inrichten waarin alles op een voor mij logische plaats te vinden is. Elk venster is op een plaats naar keuze vast te zetten met een slim dockingsysteem, de organisatie van bestanden en projecten is sterk verbeterd en ik grijp sneller raak als ik bewerkingen wil uitvoeren. Een aanrader dus, deze update. En wie WaveLab Pro oversized of te kostbaar vindt, kan terecht bij de veel goedkopere, maar eenvoudiger versie WaveLab Elements 9. ■

HET OORDEEL

- + • veel gebruiksvriendelijker dan voorheen.
- kwaliteit Resampler
- Codec Checker
- vernieuwde mastersectie met m/s-monitoring
- • kwaliteit nieuwe plug-ins haalt het niet bij (duurdere) concurrentie
- plug-in-automatisering is zeer beperkt

Philippe Goutier over WaveLab

Philippe Goutier is de Franse bedenker en programmeur van WaveLab. Naar aanleiding van het uitkomen van versie 9 vroegen we hem naar het ontstaan van deze audio-editor en naar zijn eigen achtergrond.

'Ik heb natuurkunde gestudeerd en heb altijd als programmeur gewerkt. Op mijn dertiende was ik al geïnteresseerd in audio en had toen ook al een Grundig taperecorder. Daarna begon ik synthesizers echt leuk te vinden.'

Hoe kwam je in contact met Steinberg?

'Begin 1987 heb ik een editor voor de Yamaha DX-7 gemaakt, aanvankelijk voor eigen gebruik. Ik liet

hem zien aan de mensen van Steinberg, die onder de indruk waren. Ze voegden hem toe aan hun net opgestarte serie synthesizer-editors. Ik heb daarna nog meer synthesizer-editors gemaakt voor Steinberg.'

Wanneer ben je met WaveLab begonnen?

'In 1995, en ik ben nu dus meer dan twintig jaar alleen maar met WaveLab bezig. In die tijd werd de rol van de sampler belangrijker en bestond er een grote behoefte om audio-opnamen te kunnen bewerken. Ik gebruik zelf WaveLab, als hobbymuzikant weliswaar, maar wel dagelijks, om zo het programma te testen. Mijn doel is om de gebruikers het best mogelijke gereedschappen te geven.'

Werk je in je eentje aan de ontwikkeling van WaveLab?

'Grotendeels wel, maar ik heb wel hulp gekregen van Steinberg's engineers, marketing experts en degenen die de werking en kwaliteit van het product in de gaten houden.'

Versie 9 van WaveLab Pro lijkt een grote stap vooruit. Hoe zie jij dat?

'WaveLab stond bekend als krachtige software, maar wel met een stevige leercurve. Het was tijd om daar

iets aan te doen, vond ik. De gebruikersinterface was ondertussen ook verouderd. Ik ging als het ware 'terug naar school' om me te oriënteren op moderne userinterfaces en interactief design. De beste concepten heb ik voor zover ze van toepassing waren, in WaveLab verwerkt, zoals contextuele command ribbons, een flexibel dockable windowsysteem, een multi-tab project concept en dedicated file space. Voor het uiterlijk heb ik heb met meerdere grafische designers gewerkt. Zo heeft de gebruiker de keuze tussen diverse looks, zoals donker of licht. Tot nu toe zijn de reacties zeer positief, ook van bestaande gebruikers.'

Hoe kom je op nieuwe ideeën, opties en functies?

'Vooral door een goed contact met gebruikers; goed luisteren en snappen waar ze behoefte aan hebben. Ik trek veel tijd uit om contact met ze te houden en alle feedback zelf te verwerken. Het moeilijkst is om prioriteiten te stellen, want je kunt door tijdsgebrek niet alles tegelijk uitwerken en integreren. Om daarin verstandige keuzes te maken, hou ik de laatste ontwikkelingen en nieuwe technologie op audiogebied nauwlettend in de gaten. Ik geniet er ook enorm van als ik oplossingen en mogelijkheden kan bieden die andere audiosoftware niet heeft...' (Jean-Louis Gayet)

